

V Bruselu dne 15.1.2014
COM(2013) 941 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Předcházení radikalizaci vedoucí k terorismu a násilnému extremismu: Silnější reakce
EU**

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A
SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

PŘEDCHÁZENÍ RADIKALIZACI VEDOUcí K TERORISMU A NÁSILNÉMU EXTREMISMU:

Silnější reakce EU

1. Úvod

1.1 Trendy a výzvy

Od roku 2008, kdy byla naposledy aktualizována strategie EU pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů, došlo k vývoji a dalšímu rozvětvení trendů, prostředků a způsobů radikalizace.

Za prvé, terorismus v Evropě nyní vychází z většího počtu ideologií, jak dokládá zpráva o stavu a vývoji terorismu za rok 2013 vypracovaná Europolem. Patří mezi ně nacionalistické a separatistické ideologie, ideologie sítě al-Káida či násilné levicové, anarchistické a pravicové ideologie.

Za druhé, teroristickou a násilnou extremistickou činnost nepáchají jen organizace s ústředním vedením či hierarchickou strukturou. V důsledku postupného vývoje se jí dnes dopouštějí i menší skupiny, buňky a samostatně jednající jedinci se základnou v EU, kteří jednájí nepředvídatelněji a bez větších omezení. Útoky plánují jen s několika málo pokyny od určité organizace či zcela bez pokynů, což prevenci ještě ztěžuje.

Mnoho teroristů plánujících útoky na evropské půdě jsou sami Evropané. Takové útoky mají rozsáhlejší důsledky než ztráty na životech a hospodářské škody, neboť mohou zasít semena sváru mezi různé komunity v Evropě a vyvolávat stále více zpátečnických a extremistických názorů v jiných částech společnosti. Vedle toho, že to je živnou půdou pro extremismus, se také opakuje začarovaný kruh radikalizace, agrese a násilných reakcí.

Na Evropu má přímý vliv i teroristická činnost jinde na světě. Evropané se stávají obětí útoků jako při nedávném teroristickém útoku v Nairobi, někdy je ale sami páchají. Často radikalizováni v Evropě extremistickou propagandou či náboráři cestují do zahraničí, kde projdou výcvikem a bojují ve válečných zónách, kde proces jejich radikalizace stále pokračuje.

Řada těchto evropských tzv. zahraničních bojovníků s nově nabytou znalostí bojových technik může po svém návratu z oblastí konfliktů představovat hrozbu pro naši bezpečnost. V dlouhodobějším horizontu by mohli působit jako teroristé. Fenomén zahraničních bojovníků není nový, ale vzhledem k pokračujícím bojům v Sýrii míří bojovat do této oblasti stále více extremistů. Úměrně rostoucímu počtu zahraničních bojovníků z Evropy se zvyšuje ohrožení naší bezpečnosti.

Teroristické skupiny a extremisté využívají k přilákání nespokojené mládeže nových, technicky pokrokových metod, jako jsou sociální sítě, online videokanály či radikální internetové diskuse. Dokážou tak šířit propagandistické myšlenky rychleji, účinněji a ve větším rozsahu.

Obvyklé způsoby prosazování práva se neumí s vývojem trendů radikalizace vypořádat, a tudíž je nutno k předcházení tomuto jevu a jeho potírání vytvořit širší koncepci. Do této reakce se musí zapojit celá společnost.

Toto sdělení se zabývá radikalizací ve všech jejích formách a vymezuje oblasti zahrnující široký rozsah opatření sloužících k předcházení a potírání radikalizace vedoucí k terorismu a násilnému extremismu.

1.2 Obecný přístup a cíl

Členské státy odpovídají za vypracování a provádění opatření zaměřených na prevenci a potírání radikalismu, a proto se klíčové činnosti provádějí na národní či místní úrovni, kde by také měly zůstat. Některé členské státy se této oblasti rozsáhle věnovaly, takže se mohou s ostatními zainteresovanými členskými státy podělit o zkušenosti.

Vzhledem k rostoucím obavám vyvolávaných internetovou radikalizací a znatelným růstem počtu otevřeně extremistických skupin v Evropě je radikalizací ohroženo stále více členských států. V celé EU vzrůstá riziko radikalizace vedoucí k extremistickému násilí, a proto by členským státům přineslo prospěch zintenzivnění a zefektivnění jejich reakce na tento problém.

Radikalizace překračuje státní hranice četnými způsoby, například díky používání internetových diskusí, sociálních médií a dalších internetových nástrojů v mezinárodním rozsahu. Hrozby, s nimiž se potýkají členské státy, jsou často podobného typu, takže reakce na úrovni EU může být účinná.

Evropská komise již podporuje členské státy v jejich úsilí o prevenci a potírání násilného extremismu. V roce 2011 založila síť pro zvyšování povědomí o radikalizaci (*Radicalisation Awareness Network*, síť RAN), která sdružuje přes 700 odborníků a profesionálů z praxe z celé Evropy. Prostřednictvím této sítě se na všech úrovních sdílejí odborné znalosti a zjednodušuje výměna názorů na řadu témat, od posilování postavení místních aktérů až po pořádání mezinárodních konferencí.

Toto sdělení popisuje, jak může Evropská komise ve spolupráci s vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (vysoká představitelka) a za podpory protiteroristického koordinátora EU pomáhat členským státům v jejich úsilí o předcházení radikalizaci. Sdělením Komise reaguje na závěry Rady z června 2013 a přispívá k rozsáhlé aktualizaci strategie EU pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů. V následující kapitole je vymezeno deset oblastí, v nichž by členské státy a EU mohly důrazněji jednat za účelem předcházení radikalizace doma i v zahraničí.

Činnosti předložené v tomto sdělení naplňují závazek EU, zakotvený v Listině základních práv EU, zajistit bezpečnost a respektovat základní práva, například svobodu projevu a informací, svobodu shromažďování a sdružování a kulturní, náboženskou a jazykovou rozmanitost.

2. PŘEDCHÁZENÍ RADIKALIZACI

S pomocí vysoké představitelky, protiteroristického koordinátora EU a výrazným přispěním sítě RAN vymezila Komise deset oblastí, v nichž by členské státy a EU mohly přijmout opatření přispívající k řešení problému radikalizace na domácí půdě i v zahraničí. Tento oddíl stručně vysvětluje, jak by uvedené návrhy mohly zhodnotit snahu členských států předcházet radikalizaci, a vždy nastiňuje, jakou podporu Komise nabízí zainteresovaným členským státům.

Síť RAN shromáždila koncepce a osvědčené postupy z EU, které Komise zveřejňuje na internetu jako doplněk k tomuto sdělení. Tento soubor obsahuje četné postupy, které podrobně rozvíjejí činnosti navrhované předmětným sdělením¹.

Plánuje se, že činnosti nastíněné v následujících oddílech budou prováděny s využitím prostředků ze stávajících programů víceletého finančního rámce na období 2014–2020. Budou financovány z naplánovaného rozpočtu a podle cílů programů. V případě potřeby dalších lidských zdrojů se přesunou stávající zaměstnanci. Všechny úkoly svěřené decentralizované agentuře budou spadat do současného mandátu agentury a vyčlenění se na ně prostředky dostupné agentuře na období 2014–2020. Navrhovaná opatření nebudou znamenat další náklady pro rozpočet EU.

2.1 Členské státy vypracují vnitrostátní strategie pro předcházení radikalizaci

Přestože terorismus neohrožuje přímo všechny členské státy, jedná se o stálou hrozbu a teroristické útoky jsou nepředvídatelné. Teroristé mohou udeřit kdykoli a kdekoli, a spolupráce na tom, abychom této hrozbě dokázali předejít, je proto zásadní.

Několik členských států již zavedlo opatření bránící radikalizaci uvnitř i vně země. Komplexní přístupy v rámci závazku reagovat na radikalizaci a nábor, jak je vymezen ve strategii EU pro boj proti terorismu, se však využívají jen málo. Některé členské státy takovou koncepci mají, jiné však nikoli. Existující strategie jsou založeny na horizontální a vertikální spolupráci zúčastněných subjektů od místní až po mezinárodní úroveň. Aby byla prevence účinná, musí se do ní zapojit nevládní organizace, terénní pracovníci, bezpečnostní složky a odborníci.

Tyto strategie vyžadují vedle budování důvěry uvnitř komunit i mezi nimi, podpory hlubšího porozumění citlivým místům a problémům ostatních a zapojení různých složek společnosti mnoho dalších kroků. Sloučení všech těchto různých prvků zmírňuje riziko radikalizace a zvyšuje šanci na pozastavení procesů vedoucích k extremismu a násilí.

Podle zjištění sítě RAN je podmínkou účinné prevence zavést ve více členských státech strategie pro předcházení násilnému extremismu a terorismu uvnitř i vně EU, jež budou založeny na vlastní analýze hrozeb a specifické situaci těchto států. Vnitrostátní strategie by mohly mít vazbu na revidovanou strategii EU a zahrnovat spolupráci mezi členskými státy a

---

¹ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/index_en.htm.

dalšími důležitými aktéry na nalezení inovačních způsobů, jak předcházet radikalizaci a násilnému extremismu a tyto jevy potírat.

Komise, ve spolupráci s vysokou představitelkou a protiteroristickým koordinátorem, by rovněž mohla pomoci členským státům vypracovat a provádět jejich strategie, podporovat rozvoj nových projektů a zjednodušit spolupráci v EU i mimo ni.

2.2 Shromáždit znalosti, jak předcházet radikalizaci

V EU i za jejími hranicemi je k dispozici mnoho odborných znalostí a osvědčených postupů. Tvůrci politik a další činitelé v členských státech by měli mít k těmto znalostem přístup a aktivně je využívat. Správným krokem v tomto směru bylo zřízení sítě RAN. Je třeba pokračovat ve strukturovaném dialogu umožněném touto sítí a rozšiřovat archiv osvědčených postupů, které byly díky němu shromážděny. EU by se nadále měla podílet na prohloubení spolupráce mezi tvůrci politik, akademickou obcí, partnery ze soukromé sféry a mezinárodními fóry.

Za tímto účelem Komise navrhuje posílit roli sekretariátu sítě RAN a do roku 2015 z něj vytvořit znalostní centrum soustřeďující odborné znalosti o předcházení a potírání radikalizace vedoucí k terorismu a násilnému extremismu. Vedle logistické úlohy by mezi hlavní úkoly sekretariátu patřilo:

- v první řadě reagovat na žádosti o podporu zaslané členskými státy a Komisí v rámci jejich snahy o provedení návrhů na předcházení radikalizaci,
- propojovat znalosti v oblasti předcházení radikalizaci, včetně shromažďování a šíření osvědčených postupů, a aktivně se podílet na směřování výzkumné činnosti,
- koordinovat preventivní iniciativy uvnitř i mimo EU.

Sekretariát sítě RAN bude fungovat po omezenou dobu a na základě zadávacího řízení.

2.3 Lépe sladit činnost sítě pro zvyšování povědomí o radikalizaci s potřebami členských států

Síť RAN úspěšně vytváří nástroje pro řešení hrozby radikalizace. Dobrým příkladem její práce je internetový archiv osvědčených postupů nebo e-learningová aplikace, která umožňuje vzdálenou výměnu informací a názorů mezi členy sítě. Na zvláštních seminářích a prostřednictvím projektů se síť RAN také začala zabývat konkrétními jevy. Nedávno dokončila navazování kontaktů se zahraničními bojovníky se zaměřením na prevenci, terénní práci, resocializaci a opětovné začlenění těchto osob. Tato činnost nabývá na důležitosti, protože například konflikt v Sýrii nejeví známky oslabení.

V lednu 2013 uspořádala Komise konferenci na vysoké úrovni, kde odborníci ze sítě RAN spolu s tvůrci politik z členských států vypracovali doporučení pro potírání násilného extremismu. Jednalo se o vůbec první krok v překonání vzdálenosti mezi touto sítí a tvůrci politik členských států, na jejímž odstranění bude Komise nadále pracovat.

Na základě zkušeností nabytých sítí RAN provede Komise tyto kroky:

- v polovině roku 2014 uspořádá druhou konferenci na vysoké úrovni,
- uloží síti RAN, aby podpořila členské státy při provádění opatření navržených v tomto sdělení,
- uvítá iniciativy členských států týkající se vytvoření národních platform (případně založených na stejném modelu jako síť RAN) poskytujících důkladnější poradenství tvůrcům národních a místních politik a zainteresovaným stranám, které nejsou zřízeny zákonem,
- podpoří konferenci o zahraničních bojovnících v Sýrii, která se pod vedením sítě RAN uskuteční počátkem roku 2014. Na této konferenci se sejdou zástupci všech důležitých sektorů (např. donucovacích orgánů, zdravotní péče) z těch evropských měst, kde zahraniční bojovníci zavdávají největší důvod k obavám. Odborníci z praxe a národní odborníci se podělí o osvědčené postupy a názory, jak předejít cestám potenciálních bojovníků do Sýrie a jejich stykům se zahraničními bojovníky po návratu.

2.4 Připravit odborníky z praxe na předcházení radikalizaci

Z poznatků sítě RAN vyplývá, že místní aktéři musí být řádně proškoleni, aby mohli rozeznat radikální chování. To platí zejména pro terénní pracovníky, kteří jsou v přímém kontaktu s osobami náchylnými k názorové radikalizaci, například sociální pracovníky, učitele a vychovatele, zdravotníky, policisty a vězeňskou a probační službu. Přestože někteří z nich nepracují v bezpečnostních složkách, jsou díky svému vzdělání a znalostem o potřebách rizikových osob často nejlépe kvalifikováni k tomu, aby rozeznali osoby právě procházející procesem radikalizace. V některých případech však terénní pracovníci procesu radikalizace dobře nerozumějí nebo nevědí, jak na něj reagovat. Aby mohli rozeznávat a vykládat známky radikalizace a dokázali posoudit vhodnost případného zásahu, potřebují se vzdělávat.

V celé Evropě se již uskutečňují kurzy a školení s cílem zvýšit informovanost a znalosti terénních pracovníků pracujících s rizikovými osobami či skupinami. S nepřetržitým vývojem tohoto problému však stále jasněji vyvstává potřeba komplexního přístupu jak v různých sektorech, tak i co se týče spolupráce mezi sektory. Tato koncepce by měla stavět na současných školicích programech a odrážet nejnovější názorové trendy. Některé členské státy vytvořily vzdělávací programy pro různé sektory, ale jiné se v této oblasti omezují na obvyklé cílové skupiny, např. pracovníky donucovacích orgánů a vězeňské služby. Nové trendy radikalizace vyžadují rozšíření vzdělávacích modulů do jiných sektorů, jako jsou sociální služby, zdravotní péče a vzdělávání.

Komise provede tyto kroky:

- na základě informací poskytnutých členskými státy uloží síti RAN, aby vytvořila evropský program pro „školení školitelů“, který nabídne sektorové i mezisektorové vzdělávání,
- v případě potřeby pověří síť RAN vedením vzdělávacích kurzů, které tato síť vytváří,

- s podporou sítě RAN bude spolupracovat s Evropskou policejní akademií (CEPOL) na vytvoření vzdělávacího modulu pro pracovníky donucovacích orgánů zaměřeného na rozeznání procesu radikalizace a jeho předcházení.

2.5 Členskými státy by pomohly tzv. výstupní strategie na pomoc osobám, které chtějí opustit násilnická extremistická uskupení

Vzdát se násilí a související ideologie mohou i lidé, z nichž se radikalizací stali násilní extremisté či teroristé. Výstupní strategie mohou radikálům pomoci při odklonu od extremismu či terorismu (odmítnout násilí, aniž by se vzdali související ideologie) a deradikalizovat se (odmítnout násilí i související ideologii). Ambice těchto strategií se liší: od odrazování extremistů od páchaní násilných činů až po opětovné začlenění bývalého radikála do společnosti. Na každého radikála se musí pohlížet jako na jedince s jedinečnou motivací a důvody, a tudíž je třeba přizpůsobovat výstupní programy individuálním potřebám.

Základem výstupních strategií bývá individuální mentorování tvořené psychologickou podporou a poradenstvím, které jsou v zájmu usnadnění reintegrace doplněny o sociální a ekonomickou pomoc. Mentoři musí disponovat zvláštními profesními dovednostmi, být řádně vyškoleni a také mít podporu dalších odborníků z praxe.

Výstupní strategie by se měly začlenit do širšího společenského kontextu: je třeba zapojit rodiny a komunity, které mají často nejlepší předpoklady, aby pomohly při deradikalizaci, prostřednictvím podněcování diskuse o obtížných otázkách, vyžadováním pomoci od širší komunity a zaměřením pozornosti na znepokojivé změny v chování.

Ze zkušeností sítě RAN vyplývá, že pro celostátní a místní orgány by bylo přínosné více zapojit rodiny, například pomoci jim porozumět radikalizaci rodinného příslušníka, postavit se proti ní či jí v rámci možností předcházet. Klíčovou podporu v náročných situacích mohou nabídnout poradenské služby, krizové telefonní linky a místní podpůrné sítě.

V rámci takové koncepce musí být výstupní strategie vypracovány a prováděny ve spolupráci s mnoha různými státními a nestátními aktéry (takzvaný multiagenturní přístup). Při jejich zavádění lze stavět na meziodvětvové spolupráci příslušných orgánů, jako je policie, vězeňská a probační služba, poskytovatelé sociálních služeb nebo školy. Strategie by měly obsahovat dlouhodobé hledisko se zohledněním hlavních socioekonomických faktorů a disponovat zvláštními zdroji.

S cílem pomoci členským státům vypracovat takovéto výstupní programy pověří Komise v úzké spolupráci s členskými státy síť RAN shromažďováním odborných a jiných znalostí, které by členským státům na jejich žádost pomohly při vytváření účinných programů deradikalizace a odklonu od teroristické a extremistické činnosti. Tato podpora by zahrnovala:

- pořádání seminářů s členskými státy v celé EU s cílem posoudit různé programy deradikalizace a odklonu od teroristické či extremistické činnosti a diskutovat o podpůrných mechanismech pro rodiny, komunity a terénní pracovníky,
- vytvoření vzdělávacích kurzů pro odborníky z praxe, kteří pomáhají při odklonu od teroristické činnosti a deradikalizaci,

- na žádost jednotlivých členských států spolupráci s jeho ústřední správou a místními orgány na vytvoření národních programů pro deradikalizaci či odklon od teroristické činnosti.

2.6 Úžeji spolupracovat s občanskou společností a soukromým sektorem při řešení internetových hrozeb

Moderní komunikační technologie nabízejí bezprecedentní přístup k informacím. Toho využívají osoby podněcující k radikalizaci, které prostřednictvím elektronických nástrojů šíří nenávistné myšlenky s nevídanou účinností. V současnosti mají navíc uživatelé internetu přístup k extremistickým materiálům ze soukromí domova. Radikalizované osoby mohou také jednoduše komunikovat s lidmi, kteří jsou radikalizaci přístupní. Časopisy, jako je internetový časopis *Inspire* sítě al-Kaidá na Arabském poloostrově, nabízejí zkreslený obraz života teroristy. Snadno dostupná jsou propagační videa skupin jako aš-Šabáb. Na běžných populárních webových platformách jsou dokonce k dispozici názorná videa teroristických činů.

Je třeba usilovněji bránit této nebezpečné propagandě v šíření a zasažení cílového publika a reagovat na ni. Členské státy a poskytovatelé služeb sice v jednotlivých případech spolupracují na odstraňování nelegálního materiálu, ale mnoho extremistických internetových stránek je provozováno mimo EU, takže jde o obtížný úkol. Směrnice o audiovizuálních mediálních službách již ukládá orgánům v každé zemi EU povinnost zajistit, aby audiovizuální služby nijak nepodněcovaly k nenávisti z důvodu rasy, pohlaví, náboženského vyznání nebo národnosti. Všechny kroky podniknuté podle této směrnice musí respektovat základní práva včetně práva na svobodu projevu.

Potírání extremistické propagandy vyžaduje větší úsilí než jen zakázat nelegální obsah či jej odstraňovat. Nezbytné je šířit pozitivní a pečlivě zacílené myšlenky v takovém rozsahu, aby nabídly ohroženým uživatelům internetu snadno dostupnou variantu k teroristické propagandě.

Komise je připravena nabídnout pomoc členským státům, třetím zemím, soukromému sektoru, občanské společnosti i jednotlivcům, které se snaží vytvořit pozitivní internetová sdělení a zamezit přístupu veřejnosti k nelegálnímu obsahu. Za tímto účelem podnikne Komise následující kroky:

- Spolu s hlavními aktéry v této oblasti vytvoří fórum pro diskusi o rozsahu tohoto problému, krocích podnikaných zainteresovanými stranami a příležitostech k užší spolupráci. Účastníci budou jednat o řadě otázek, například o zjednodušení způsobů, jak může veřejnost nahlásit urážlivý či potenciálně nelegální materiál, podpoře při vytváření internetové protiteroristické a protiextremistické argumentace, a o šíření snadno dostupných alternativních zpráv, které motivují ke kritickému myšlení. Toto fórum bude pořádat pravidelné schůzky na vysoké úrovni a technické schůzky a informovat o své činnosti.

- Nepřetržitě bude podporovat komunitní skupiny, občany, oběti a bývalé extremisty ve vytváření protiteroristické a protiextremistické argumentace. V rámci toho Komise pověří síť RAN vytvořením prostoru na internetu pro příběhy o bývalých teroristech a obětech terorismu. Cílem je vyrobit různá internetová videa a zprávy zaměřené na rizikové jedince. Dosah a význam těchto videí se bude měřit. Rovněž by měla být vypracována zpráva pro Komisi a členské státy o účinné protiteroristické a protiextremistické internetové argumentaci.

2.7 Umožnit obětem pomáhat při předcházení radikalizaci

Oběti extremistického násilí těžce trpí, a proto je jim nutno při zotavování pomáhat. Za podmínky správné podpory mohou tyto osoby souhlasit, že proti násilnému extremismu a terorismu vystoupí. Právě proto, že jejich utrpení je vysoce osobní a přímé povahy, jedná se o vysoce důvěryhodné svědky s významem větším, než v jaký může doufat statutární organizace. Tito lidé dokážou odhalit skutečné důsledky terorismu a násilného extremismu a účinněji vyvažovat jednostrannou extremistickou propagandu.

Komise je odhodlána pomáhat obětem terorismu a násilného extremismu, a proto bude:

- pokračovat v posilování práv obětí a podporovat skupiny a sítě jak v EU, tak za jejich hranicemi,
- financovat projekty umožňující obětem zveřejnit svůj příběh, jednak jako součást procesu zotavování, jednak jako součást snahy o vyprávění nových příběhů s protiteroristickým vyzněním,
- zvyšovat informovanost veřejnosti o situaci obětí každoroční připomínkou památky obětí terorismu 11. března a pořádáním výstav věnovaných příběhům obětí.

2.8 Intenzivněji povzbuzovat mladé lidi ke kritickému přemýšlení o extremistických názorech

Nejlépe lze ovlivnit adolescenty a mladé dospělé, kteří si po většinu života uchovávají hodnoty a názory, k nimž v této fázi dospěli. Nepřekvapuje proto, že tito lidé jsou nejsnadnější kořisti radikální propagandy. V minulosti podléhal přístup k extremistickému materiálu důkladnější kontrole ze strany rodičů, učitelů a představitelů komunit. S nástupem nových technologií umožňujících šíření takového materiálu to již neplatí.

Mladí lidé často pracují s internetem o samotě bez přítomnosti někoho, kdo by se mohl ke škodlivému materiálu kriticky vyjádřit. Zvyšuje se tak nebezpečí, že určitý názor zakořenění a povede mladé lidi k násilným činům. Přestože se na internetu může mládež setkávat se škodlivým materiálem, najde na něm i pozitivní příběhy s protiteroristickým a protiextremistickým vyzněním. Je třeba podniknout kroky motivující mladé lidi k tomu, aby nezůstávali pasivní, ale kriticky mysleli, oponovali extremistickým názorům a dokázali je analyzovat. Podle sítě RAN jsou mezikulturní dialog a osobní kontakty mladých lidí klíčovou

cestou pro posílení odolnosti vůči extremistické propagandě. K budování pozitivního přístupu přispívá rovněž angažovanost v občanské společnosti a účast na komunitním životě.

Sektory vzdělávání, odborné přípravy a práce s mladými lidmi mají dle názoru sítě RAN často nejlepší pozici k tomu, aby mohly pomáhat mladým lidem rozvíjet kritické myšlení. V zájmu maximální účinnosti opatření bránících radikalizaci by mohli tvůrci politik v členských státech, kteří se zabývají vzděláváním, neformálními aktivitami mládeže a bezpečností, úžeji spolupracovat na vytvoření účinnějších programů.

Za tímto účelem podnikne Komise následující kroky:

- Podpoří členské státy nalezením a šířením programů podporujících kritické myšlení. Odhalování chyb v extremistické a teroristické propagandě podníká mladé lidi, aby napadali propagandistické názory. Díky práci Komise na zvyšování mediální gramotnosti v rámci programu Kreativní Evropa mohou členské státy a odborníci různými způsoby diskutovat o účinných nástrojích v této oblasti a rozvíjet je.
- S využitím programu EU Erasmus+ pro financování spolupráce v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu nabídne v období 2014–2020 řadu příležitostí k mobilitě studentům a učitelům a podpoří partnerství zúčastněných stran. Zvýší se tak úroveň kvalifikací a kvalita výuky, modernizují systémy vzdělávání a odborné přípravy a v konečném důsledku prohloubí odolnost mládeže vůči extremistickým názorům.
- Podpoří místní a komunitní skupiny pracující s bývalými násilnými extremisty a s oběťmi extremistického násilí v tom, aby mladým lidem ukázaly odvrácenou stránku tohoto jevu. Komise dále pověří síť RAN vytvořením seznamu odborníků z praxe, obětí terorismu a bývalých teroristů, na něž se budou moci obrátit školy se zájmem o hlubší osvětlení této problematiky.

2.9 Měly by se důkladněji zkoumat trendy radikalizace a hodnotit současné postupy

Na nové hrozby násilného extremismu nemůžeme cíleně reagovat, pokud neporozumíme příčinám tohoto procesu. Výzkum na úrovni EU s cílem mapovat a analyzovat obecné trendy radikalizace by mohl mít skutečný přínos. V současnosti Komise financuje výzkum motivace „osamělých vlků“ a spouštěčů jejich násilných činů a posunu od mírného k násilnému extremismu. Posuzuje rovněž možnost vytvořit soubor nástrojů pro hodnocení účinnosti programů zabraňujících radikalizaci. Je potřeba hlouběji zkoumat, jak a proč se lidé radikalizují či se od radikálních názorů odvrátí. Tento výzkum by se měl zabývat úlohou ideologie, nových internetových technik náboru a životních vzorů.

Na podporu dalšího výzkumu Komise

- využije program Horizont 2020 k financování společného výzkumu bezpečných společností, včetně výzkumu radikalizace a náboru nových přívrženců,

- využije prostředků z budoucího Fondu pro vnitřní bezpečnost určených na strategické cíle zlepšení odolnosti vůči katastrofám a boje proti zločinu a terorismu k financování dalšího výzkumu způsobů, jak zabránit radikalizaci,
- bude pracovat s tvůrci politik v členských státech, se sítí RAN a výzkumnými pracovníky, aby zajistila, že výzkum bude cílený.

2.10 Úžeji spolupracovat s partnerskými zeměmi na předcházení a potírání radikalizace uvnitř EU i za jejími hranicemi

Souběžně s činnostmi prováděnými interně by EU a její členské státy měly podporovat iniciativy v třetích zemích, zejména v nestabilních či konflikty zasažených zemích, zemích ve fázi transformace či zemích vyznačující se nedostatečnou správou věcí veřejných. Ohrožení radikalizací není omezeno jen na prostor uvnitř EU. Je dobře známým faktem, že k radikalizaci dochází i za hranicemi Unie, například ve výcvikových táborech teroristů a v oblastech konfliktu. Zároveň s interními opatřeními by EU a její členské státy proto měly podněcovat partnerské země k provádění vlastních opatření.

Vzhledem k jasné vazbě mezi vnitřní a vnější dimenzí bude Komise úzce spolupracovat s vysokou představitelkou a protiteroristickým koordinátorem EU na řádném sladění vnitřních a vnějších aspektů evropské reakce týkajících se předcházení radikalizaci. Pro tyto aspekty musí být stanoveny správné priority a je třeba, aby vycházely z analýz rizik provedených třetími zeměmi či jiných nástrojů pro posuzování konfliktu, které tyto země používají. Zvláštní pozornost zároveň vyžaduje nadnárodní a mezikontinentální dimenze programů a projektů zabývajících se radikalizací.

Za tímto účelem uskuteční Komise a vysoká představitelka tyto kroky:

- S větším úsilím se budou věnovat budování vnější kapacity zaměřené na předcházení radikalizaci a její potírání a začlení tuto činnost do akčních plánů a politických dialogů mezi EU a jejími partnerskými zeměmi. Činnost EU v zahraničí za účelem předcházení radikalizaci se stala důležitou složkou protiteroristické spolupráce EU a plánují se další investice v této oblasti financované zejména z nástroje stability. EU přispěje na projekty potírání násilného extremismu v Africkém rohu a jižní Asii. Naplánováno je dodatečné financování těchto činností v západní Africe. Dále chce EU zahájit projekty ve spolupráci s mezinárodním centrem excelence pro potírání násilného terorismu v Abú Dhabí (Centrum Hidája, *Hedaya Centre*) s cílem vytvořit mimo jiné interní vzdělávací programy pro předávání dovedností specifických pro různá odvětví terénním pracovníkům v partnerských zemích.
- Budou zdůrazňovat vazby mezi vzdělávacími a bezpečnostními programy financovanými z nástrojů vnější pomoci s cílem motivovat děti a mládež v třetích zemích k rozvoji kritického myšlení již v raných fázích vzdělávání, aby se tak zabránilo jejich radikalizaci či tomu, že podlehnou myšlenkám extremistického násilí či terorismu.

- Poskytnou pomoc sdělovacím prostředkům jako klíčovému aktéru pro prohloubení dialogu na téma předcházení radikalizaci a jejího potírání s organizacemi občanské společnosti, místními orgány, subjekty ze soukromého sektoru, akademickými pracovníky, regionálními či mezinárodními organizacemi v třetích zemí.
- Pomohou vytvořit globální fond pro zapojení obyvatelstva a zvyšování odolnosti, jehož činnost nedávno zahájilo Globální fórum pro boj proti terorismu. Zmíněný fond má podporovat opatření v oblasti boje s terorismem na nejnižší úrovni; částečně je financován ze soukromých zdrojů.
- Začlenění strategie pro předcházení radikalizaci a násilnému extremismu do tradičních nástrojů a prostředků využívaných při rozvojové spolupráce zejména s nestabilními zeměmi ohroženými násilným extremismem.
- Vytvoří externí síť na podporu preventivních strategií mezi delegacemi EU a velvyslanectvími členských států EU v prioritních regionech a zajistí, aby delegace dokázaly identifikovat příležitosti k podpoře účasti občanské společnosti a projekty potírání násilného extremismu. Komise a vysoká představitelka rovněž poskytnou podporu delegacím EU, jejichž úkolem je sledovat postoj k EU a hodnotit ohlasy prioritních zemí na poselství přicházející z EU.

3. DALŠÍ VÝVOJ

Toto sdělení vymezuje činnosti, které by členské státy a EU mohly provést za účelem efektivnějšího předcházení radikalizaci a jejího potírání. Komise ve spolupráci s vysokou představitelkou a za podpory protiteroristického koordinátora EU poskytne členským státům pro jejich činnost nástroje a podporu.

Toto sdělení vyjadřuje názory Komise i pro účely revize strategie EU pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů, která má být zahájena v roce 2014.

Komise spolu s vysokým představitelem a protiteroristickým koordinátorem EU předloží koncem roku 2015 zprávu o provádění různých činností uvedených v tomto sdělení.

***